

ACOMIADAMENT

L'escriptori i magatzem de la casa Rafecas i Moncunill era un dels més antics del barri de Ribera. Feia seixanta anys, els parets dels actuals socis fundaren la casa, dedicada al negoci de colonials, i establert sempre en el mateix lloc del carrer del Rec. La vida d'urbanització havia transformat el barri i se n'havia endut aquells escriptoris foscos i negres, on els dependents treballaven com ocells engabiats, cap a l'eixample de la ciutat, transformant-los en moderns despatsos, amb amples vidrieres i sales espaioses. A desgrat d'aquesta transformació, la casa Rafecas i Moncunill seguia, però, allà mateix, com si els seixanta anys no pesessin en la balança del temps.

Ço que més atreia l'atenció de la casa Rafecas i Moncunill era la dependència. En introduir el cap per una de les estretes guixetes de la vidriera i entreuere aquella llarga filera de pupitres de color negrós, sobre els quals esllangaven llur color opaca unes dèbils bombetes, hom no sabia si aquells homes de mirada esblaimada que hi havia allí asseguts amb la cara sobre uns llibres estesos com llençols, havien estat creats i fets fer expressament per la casa, o la casa creada i feta fer expressament per aquells homes, els més joves dels quals frísaven la quarentena.

No cal dir que el mètode comercial d'aquella casa era d'allò més antic i rutinari que hom pugui imaginar-se. La correspondència s'escribia a mà. Es veritat que tenien una màquina d'escriure antiquada, del temps que s'inventà aquest curiós aparell, i que alguna que altra vegada en Martí, el cap de l'oficina, s'entretenia a escriure-hi una lletra, polsant les palanques únicament amb l'índex de la mà dreta.

Per tant, quina no fou la sorpresa del personal d'aquella casa quan, en un primer de mes, s'esdevingué el fet insolit d'entrar a l'escriptori una noia d'uns 20 a 23 anys, per a ocupar-hi el càrrec de dactilògrafa! No podien capir, de cap de les maneres, com els dos socis, tan refractaris a les innovacions, podien haver-se decidit a admetre una dactilògrafa i encara menys com, en lloc d'una persona d'edat, havien escollit aquella noia jove i gentil, de cosíroí viciat i graciós, com la que des d'aquell moment tindrien per companya. Semblava inversemblant, però el fet fou que aquella noia, colorida d'uns entonacions fines i simpàtiques i ulls inquietos i riolers, prengué seient davant d'una màquina d'escriure nova de trínca, que llavors portaren.

En honor a la veritat cal fer constar que la Roser (aquest era el nom de la dactilògrafa) havia estat admesa després de llargues deliberacions entre els dos socis, com inici d'una sèrie de reformes que havien decidit d'introduir en el seu mètode comercial.

L'entrada de la Roser a aquella oficina fou com un d'aquests raigs de llum que s'escorren per les clivelles dels finestrals. La influència que de bell antuvi hi exercí fou ben notable. Els finestrons s'obriren de bat a bat, esvainat aquella penombra que semblava una cosa consubstancial amb la casa. Aquella olor de floridura, densament humida, s'evaporà com per art d'encantament i aquell auster silenci monacal, que sols s'atrevia a profanar el monòton tic-tac d'un vell rellotge, desaparegué igualment, substituït per les paraules de gentilesa que tots tenien per la dactilògrafa. I a desgrat de què, llavors, es descobrí la pols que havia patinat i cobria tots els mobles, el treball esdevingué més agradable. Però on la influència que la Roser exercí fou més notable fou sobre el personal de la casa. Al matí següent tots els dependents es presentaren agèncats i enclenxinats amb una pulcritud desacomunada. En Martí no solament portava el nus de la corbata ben fet, sinó que àdhuc s'havia canviat l'americana, l'antiguitat de la qual competia amb la de la casa. La Roser, en notar que ella era la causa d'aquest canvi sobtat, somreia, discreta i benevolentment, a cada acte d'homenatge.

Als cinc dies d'estar a la casa trobà damunt la taula un petit ramell de violes, que el caixer senyor Domènec hi havia deixat. A la tarda, del mateix dia aquest ramell signé substituir per un altre, en el que hi abundaven les flors més variades, i que hi havia deixat En Martí. La Roser en romangué emocionada i no pogué menys d'exterioritzar la sorpresa que aquella gentilesa li havia ocasionat amb un oh! d'admiració, que fou correspost amb un somriure d'En Martí seguit per tots els altres dependents, exceptuant el caixer, que no havia vist amb molt goig aquella ràpida substitució del seu petit ramell!

Com era de preveure, aquesta trasmudança operada en l'oficina no passà desapercibuda dels dos socis, que s'arrepentien sincerament d'haver admès la dactilògrafa i que, enduts per llurs obstinacions, els semblà que el treball no era tan eficient i que el personal es distreia en perjudici de la bona marxa del negoci. Per tant, decidiren posar remei a aquesta anomalia. De la Roser, però, no en tenien la més petita queixa; complia amb diligència totes les ordres, efectuava els treballs amb una cura i precisió escrupulosa, i, naturalment, donar directament a ella la culpa del que s'esdevenia era un xic violent. Per fi, després de llargues sentades, convingueren que el més pràctic seria parlar amb En Martí i que fos ell qui cuidés endegar la qüestió.

Aquest fou cridat al despatx particular i després d'un llarg preàmbul, sobre què era ço que entenien ells per compliment d'un deure, previ augment de sou i una inacabable llista de consideracions deixaren entreveure, d'una manera vaga però prou eloqüent, que ell, com a cap de l'oficina, devia procurar que el personal no es distregués, que s'esforçés a treballar més, i sobretot que la Roser no parlés amb els altres dependents, arribant, fins i tot, a formular l'amenaça que, si no es feia com ells deien, es veurien obligats a prendre mesures extremes. En Martí prometé de posar els cinc sentits en la missió que li conferien.

Passà una setmana i tot continuava igual. En Martí no s'havia atrevit a parlar amb la Roser. Francament, no sabia què dir a aquella noia que complia la seva obligació amb tanta escrupulositat i en la qual ell descobria cada dia un nou encís. Cada vegada que intentava parlar-li, se li feia un nus a la gorja i acabava dient-li una d'aquelles rutinàries lletres comercials que els clients de la casa deuen saber ja de cor.

Després, En Martí comprenia que la Roser havia portat en aquella oficina, fosca i polsosa, un nou alè de vida que, encara que petit, li semblava que havia estat prou per convertir-la en paradisiaca, i del fons del seu cor sentia, com tots els altres dependents, un pregon agraïment vers aquell àngel benfactor que havia vingut a fer més agradable el treball, a llevar-li cruïda.

Els dos socis s'havien donat compte que tot continuava en el mateix estat. En Moncunill, el soci més jove, creia seria convenient que En Rafecas parlés amb la dactilògrafa. Contràriament, En Rafecas creia que el més indicat per parlar-li era En Moncunill. Era la primera vegada, després de trenta anys, que discrepaven l'un de l'altre! A la fi decidiren parlar novament amb En Martí. Quan aquest entrà al despatx particular, per sarcasme tapissat de verd, i veié la cara de prunes agres que posaven els dos socis, comprengué tot el perill i es considerà perdut. Quasi ni esma tingué de fer eixir a flor de llavi aquell "manin" de ritual.

—Martí—començà dient el soci més jove—ja sabeu l'estima en què tant jo com el meu soci us tenim...

—Els ho agraeixo—contestà En Martí.

—Està bé; nosaltres també ho creiem així—prosseguí—. Però ara, en aquest cas de la dactilògrafa, sembla que vós no solament feu l'orni, sinó que ens falteu al respecte, no complint les nostres ordres.

—Em sembla que no he faltat en res; però si així fos, dispensi'm—s'atreví a insinuar dèbilment.

—Com!—interrompé el soci més vell—us sembla que no heu faltat consentint que aquí, en la nostra oficina, el personal es distregués com si estés en un teatre! Digueu!

La veu discordant del soci més vell atabalà En Martí, que ni esma tingué per contestar.

—Molt bé; m'agrada el vostre silenci—prosseguí—però si vós no voleu parlar amb la dactilògrafa, li parlarem nosaltres! Aneu!

En Martí romangué atut. En Rafecas acabava de parlar-li amb els llavis comprimits, esbiaixant els ulls i amb el front contret. Comprengué que la cosa anava de mal borràs i es decidí a obeir, i va sortir sense protestar.

Encara En Martí no havia passat el

brancal de la porta, quan En Moncunill sortí també, dient, dirigint-se al seu soci: —Jo, havia també sempre pensat que el millor seria que li parlésiu vós.

En Rafecas comprengué que s'havia endrat; però estava decidit a resoldre la qüestió i ajornà l'entrevista amb la dactilògrafa per l'endemà. D'aquesta manera tindrà temps per pensar ço que hauria de dir-li.

L'endemà en entrar al despatx, notà que tot respirava un ordre perfecte. Donà una llambregada sobre la taula i veié tots els papers apilats en un dels seus extrems; les plomes arreglades; el full del calendari arrencat; el tinter polit que borbillejava intensament, i la pols fora. Cridà la Roser. Aquesta comparegué diligent, amb el carnet a l'una mà i el llàpiz a l'altra. En lloc d'una plaent salutació matinal li preguntà, amb to aspre.

—Qui ha tocat això?

La cara de la Roser perdé el seu color habitual i esdevingué groga.

—Que no està bé?—preguntà.

—Sí, sí, molt bé... gràcies; prengui nota d'una carta.

I els dits diligents de la Roser estenografiaren una vegada més aquella mateixa lletra en la que es comunicava la tramesa de mercaderies.

Aquell migdia En Martí tenia l'encàrrec d'acomiar la Roser, en l'ineludible terme de dues setmanes, o sigui fins al retorn d'En Rafecas, que sortia la mateixa nit a visitar els seus corresponents de la regió de Lleuant.

En Martí, com que no tenia altre remei, acceptà l'encàrrec; però passaven els dies i no veia la manera de dur-lo a l'execució. En vint-i-cinc anys que era a la casa no s'havia donat mai el cas de tenir d'acomiar ningú. Passada una setmana, En Martí trobà un pretext per parlar amb la Roser. Aquesta cada dia arribava amb retard a l'oficina i li semblà que aquell retard podia justificar molt bé ço que anava a dir-li. No obstant es trobava perdut. Els turments subtils i variats que brollaven d'aquella sensibilitat li feren perdre la noció exacta de les coses. Al seu entorn tot giravoltava. En les bombetes de l'oficina veia la mateixa tremolor nocturna dels flamells del port. Féu un esforç i cridà la dactilògrafa. Aquesta es presentà com sempre amb una expressió de refuada confiança a la cara. Per començar, li dictà una lletra amb una veu esblaimada, gairebé trencadissa. En acabar-la, i al moment que la Roser es disposava a aixecar-se, l'aturà dient-li:

—Dispensi, no he acabat encara; voldria fer-li una observació.

—Digui; estic a les seves ordres—contestà.

—Fa uns dies que vostè arriba amb retard a l'oficina. Roser, consideri que la puntualitat constitueix el primer dels deures del dependent.

Aquí s'encallà, no sabent com continuar. Sotissament la Roser contestà tot seguit, amb la veu també entelada.

—Dispensi'm, senyor Martí. La meua mare no es troba bé i tinc de fer tota la feina de la casa; suposo que vostè es farà càrrec d'aquesta circumstància... però li prometo que d'avui endavant vindré amb tota puntualitat.

—Està bé, Roser. Jo li ho deia, sap?... únicament perquè causa mal efecte que arribi amb retard. Res més. No es prengui a mal el meu advertiment. Pot anar-se'n.

Acabades aquestes paraules En Martí restà atut a la cadira de braços del despatx. No; ell no podia de cap de les maneres acomiar-la, i menys quan ella es trobava en una situació difícil, amb la seva mare malalta. I per primera vegada d'encà que era a la casa, pensà en abandonar aquella col·locació que—segons havia sentit a dir consecutivament durant vint-i-cinc anys—assegurava el pa per tota la vida.

Passats uns dies retornà en Rafecas. Obri la porta que posava en comunicació el seu despatx particular amb l'oficina i veié, amb satisfacció, que la Roser no hi era i que la pols cobria la màquina d'escriure. En Martí, en veure'l, cuità a saludar-lo amb aire de gaudi.

—I la Roser?—preguntà en Rafecas.

—Es fora—contestà En Martí.—Complint les seves ordres, vaig acomiar-la.

—Està bé, I què: ha trobat bona col·locació?

—Bé ho crec així!

—Que no ho sabeu del cert?

—Jo i ella sí: és la meua esposa.

JOAN MONTALT

El catalanisme a la barra

Les veritats del «Capitán Verdades»

Que els catalanistes han estat una colla de ximplers ho sap tothom i tothom ho diu; però és que demés eren una colla de "llestos", i, naturalment, que no poden per res posar-se al costat dels elements sans i honrats.

Això ja fa 25 anys que ho deia, quan per primera vegada fou plantejat el problema català a les Corts de Madrid, el conegut "Capitán Verdades". Llegiu el que deia en un diari de Madrid:

EL NEGOCIO CATALANISTA

No es el catalanismo solamente una enfermedad, como afirma nuestro querido colega "El Imparcial". El catalanismo lo que es, tal y como lo traen a las Cortes los titulados diputados catalanes es sencillamente un gran negocio.

Y digo titulados diputados catalanes, porque los señores Robert, Rusiñol, Domènec y Torres no son, como ellos pretenden ser, diputados por Cataluña; son simplemente diputados por Barcelona, y no por el voto unánime de los barceloneses, sino por la caridad de los republicanos y el miedo o a la confianza en sus malas artes de los caciques de la política catalana. Mayor número de votos que ellos sacó en realidad el insigne orador republicano señor Sol y Ortega, y como hombre de honor, avergonzado ante la insignificancia de la votación, renunció a sus derechos electorales.

¿Representan acaso algo siete mil votos nominales en una capital como Barcelona?

Nominales digo, porque nominales fueron. Todo el mundo sabe allí que el núcleo mayor de esa votación, la mayor parte de esos votos, pertenecían a los republicanos que pactaron con los catalanistas para derrotar al Gobierno. Si hubiera luchado solos, seguramente no sacan los mil votos, ni aun pagándolos al precio elevadísimo que públicamente se pagaron.

No representan, pues, los señores Robert, Rusiñol, Domènec y Torres ni aun siquiera la opinión de Barcelona. Representan las ambiciones de un gran sindicato formado con capitales neos para acaparar la administración de Cataluña y mangonear a su gusto y capricho la política, la hacienda y hasta la justicia de la más rica y más floreciente de las regiones españolas.

Vienen a las Cortes con el engaño en los labios, viene a las Cortes abrogezándose una representación que no tienen; vienen a las Cortes ostentando un título que nadie les ha otorgado; vienen a las Cortes haciendo alarde de una fuerza que no poseen; vienen a las Cortes pidiendo para Cataluña lo que Cataluña no desea, lo que sólo conviene a sus ambiciones, y medros personales; vienen a las Cortes, en una palabra, porque convencidos como están de las culpables debilidades de nuestros Gobiernos, quieren ver si logran por el terror lo que bien saben no han de conseguir en gracia al derecho de las ambiciones y medros que representan.

VOLVES

Diu "Fernando" a "Gaceta de Cataluña":
"Los hombres nuevos que han de redimirnos son fetos que todavía están en formación".

Això, doncs, deu voler dir que n'hi ha per estona si han de redimir-nos.

"Tercio de la Unión Patriótica", "Juventudes patrióticas", "Partido obrero socialista Alfonso XIII", "Unión Nacional Regionalista"... són denominatius d'altres tants partits que surten, ara l'un ara l'altre, amb una profusió ben generosa.

La sort que la vella política és morta; que si no, no hi cabrien.

El nomenament dels 80 metges per als serveis mèdics municipals ha donat ocasió a protestes i a coses molt pintoresques, i a telegrams, recursos i reclamacions: tot plegat, divertit.

I demostratiu que la "honradez y la justicia" són, gràcies a Déu! ço que distingeix la gent noia. Què us pensàveu!

Per allà a la província de Santander fan una estadística de les víctimes que els llops fan als ramats.

Sempre s'ha vist que allí on hi ha ramats, hi ha llops.

Comuniquen d'Indianàpolis que l'Ajuntament d'aquella ciutat a tot xòfer que hagi atropellat algú el faran vetllar la víctima, tot sol, al dipòsit del cementiri.

No cal dir que és una cosa ben original (com a cosa americana) i no del tot desenfrenada. Ara que potser nosaltres la trobaríem poc esciant. Qui s'atreveix a tancar un xòfer al cementiri? Pobres morts!

Els diaris francesos han parlat d'un pròxim duel entre el comte de Romanones i un altre contendent... desconegut.

Aquest duel (ja d'ell còmic com una "pallada" de circ) segurament serà pedestre. Cent metres llisos, per exemple. O bé a passar la maroma.

El senyor Robert ha fet un sincer elogi de la Biblioteca de Catalunya. Entre altres coses interessantíssimes ha dit: "Quien conozca la Biblioteca, que haya libreado la Ciencia en los libros de su sala confortable y silenciosa, puede temer su desaparición?" A nosaltres ens sembla que són els més apropiats per a tómer-la.

Un cas no molt corrent:

Diuen de Londres que el boxejador Tommy Milligan, campió d'Europa del pes mitjà, ha sollicitat ingressar en una ordre monàstica romana.

Actualment Tommy Milligan té 20 anys. Què ens en diu d'això senyors Alis petit i gran?

Hi ha llocs predestinats.

A València, amb motiu d'un concert donat a la plaça de braus resultaren més de trenta persones amb cremades. En voler hom fotografiar amb magnesi, aquesta droga encesa, caigué damunt els espectadors.

A les places de braus si donessin caramels teniu la seguretat que us farien agafar mal de ventre. No hi ha res a fer.

Per setembre vindran uns senyors delegats de la Societat de les Nacions a fer una visita —com aquell qui dona un tomb— per la zona palúdica del Prat.

De passada visitaran el Tibidabo, el Monument a Colom i tot ço que hom ensenya habitualment als que vénen de fora. I ja veureu que contents i satisfets es quedaran.

G. A. LL.

Del balconet estant

Mr. Starr antropòleg nordamericà, fonamentat en les lleis de l'atavisme, anunciava als seus paisans i paisanes que si seguien casant-se entre ells, no trigaran gaire a tornar a ésser el que eren abans: indís pells-roges.

La notícia és alarmant, sobretot si amb els caràcters distintius de la raça tornaven els seus costums i la seva indumentària primitiva, tan diferents de les que ara s'istilen en aquella terra de les coses extraordinàries.

Amb tot, com que no hi ha mal que per bé no vingui, els americans podrien donar-se per ben feliços que s'implantessin entre ells novament les modes indígenes de vestit; car, en aquest temps de calor, sobretot, amb la que allí fa, seria una delícia anar pel carrer o a la oficina amb aquell cinturó de plomes tan virolades a la cintura per tot abric. És cert que perdrien en elegància, però també guanyarien força en comoditat i frescor, circumstàncies molt dignes de consideració als Estats Units, els habitants dels quals deuen tot l'aveng de què gaudeixen a ésser uns pòres conveniències: allà tothom barrina que podrà inventar per a passar-ho millor.

Segui com es vulgui, és el cas que els americans renunciïn a tots els avantatges que els pògues proporcionar aquesta regressió per considerar que serien tal vegada més grossos els inconvenients que els portaria; per aquest motiu, sembla que a hores d'ara bona part de la població de Nordamèrica està disposada a seguir les instruccions de Mr. Starr, casant-se amb emigrants.

Ho advertim a les senyoretes que passen dels trenta sense haver trobat l'home al qual manca la costella.

Albert Llanas contava això esdevingut entre en Robert i un escriptor madrileny que, gelós del gran soroll que feien a Espanya les cròniques parlamentàries que publicava en Robert a La Discusión, l'escriptor madrileny es va permetre dir a en Robert que les cròniques ja estaven bé, que tenien molta sal, però que es coneixia per l'estil que eren fetes d'un català, perquè se li escapaven catalanades.

I veus aquí que en Robert, al cap de tres o quatre dies, va anar a veure l'escriptor pedant, i li va lliurar tot un article, demanant-li que fes el favor de putir-lo i lliurar-lo de llenguatge, perquè s'havia de publicar en una revista molt important que sortia llavors titulada La América i convenia molt que l'article sortís sense catalanades.

Va deixar passar en Robert uns quinze dies, perquè l'escriptor madrileny pogués fer de les seves, pògues treure les catalanades. I tal dit, tal fet: al cap de quinze dies s'hi va presentar en Robert, i aquell minyó castellà li lliurà les quatreletes, que totes tenien enganxades una altra quatreleta al costat tota plena de correccions. A l'article ja no hi havia ni una catalanada: hi havia fet més feina el madrileny que en Robert.

—Aquí tiene usted su trabajo, señor Robert, que sin temor alguno puede usted dar a la imprenta, porque no queda ahora ni una catalanada.

En Robert va agafar les quatreletes per veure les correccions que s'havia permès fer aquell poca solta.

I veus aquí que en Robert no es va poder aguantar més i rió que rió.

L'altre, que en bon compte era més "finchao" que "portero mayor" de qualsevol ministeri, es va formalitzar i va demanar a en Robert explicacions de les seves rialles.

I En Robert, agafant el barret, va dir a l'escriptor pedant: "Todo esto se lo cuento usted a don Mariano José de Larra, que no era catalán, porque todo lo que hay en mis cuartillas es suyo, todo absolutamente".

I no li va dir "burro" perquè el pobre Robert era un home molt ben educat.

I, efectivament, en Robert havia agafat dels escrits d'En Larra paràgrafs extrets d'aquí i d'allà, que enganxats tinguessin una mica de sentit comú.

Tothom sap, i més els que han tingut ocasió de comprovar-ho personalment, que una

indicació d'un policia de Londres es obeeix amb un ordre del Rei, car la mateixa prohibició de l'agent és el que li dona la força moral.

Sense anar més lluny, acaba de succeir un cas a l'esmentada capital, que prova fins a quin punt la policia de Londres és digna de la bona anomenada de què disfruta universalment.

Les ordenances angleses escriuen que la velocitat d'un automòbil per dintre la població no pot passar de deu milles per hora. Ara bé; dies enverà el Rei va sortir a passeig en una màquina d'aquestes, portant una velocitat tan extraordinària que els "policemen", amb tot i anar amb bicicleta, es veien impotents per a aconseguir-lo. Amb tot, un d'ells, després de molt pedalejar, va sortir-se amb la seva, fent una senyal al automobilista de què s'aturés. El Rei va obeir, mes quan el policia es treia la cartera i el llàpiz per a apuntar el nom i domicili de l'infractor, l'Almirall Stephenson qui acompanyava a S. M., va dir al policia amb mals modors:

—Però no ho veieu, idiota, que és el Rei? A lo que va contestar l'altre molt dignament:

—Ja l'he conegut, però amb el degut respecte adverteixo al Rei i a vós que si no enfreneu la marxa de la màquina, us multaré a tots dos.

I així mateix ho hauria fet si el real automobilista i el seu acompanyant no haguessin decidit obeir les ordres del zelós agent.

Això, senyors, com hem dit—cal tenir-ho present—ha passat a Londres.

Si bé és veritat que encara no s'ha pogut arribar al perfeccionament que en matèria de previsió, pregonava aquell alcalde de comèdia al disposar en un bando que en cas d'incendi els bombers estiguessin al lloc del "sinistro", mitja hora abans de declarar-se el foc, tot ja suposar que anem per aquest camí, i que dintre de pocs anys, si passa alguna desgràcia i es comet algun crim, no serà pas que no hagi pogut ésser previst.

Un pas colossal ha donat la ciència en aquest sentit, gràcies als constants estudis i experiments d'alguns savis alemanys, els qui guiant-se pel color dels ulls d'un individu, poden diagnosticar tot seguit i sense perill d'errar-se sobre la moralitat del "pacient" i predir si està predestinat o no a ésser un criminal.

El fonament d'aquesta ciència, no era però del tot desconegut; tothom sabia que els ulls són l'espill de l'ànima, encara que sol succeir que molts no la reflecteixen prou bé perquè els seus propietaris i especialment propietàries tenen la trista gràcia de girar-los en diferents formes perquè l'imatge—si no és prou net l'objecte—no surti reproduïda fidelment; tal com passa en aquells miralls que estrofan les cares.

Però sigui com es vulgui, és el cas que hi ha ulls que parlen, i a fi i efecte que tothom entengui el seu llenguatge els savis esmentats han fixat algunes regles que és convenient no desconèixer.

Segons aquestes eminències, els assassins i els lladres, tenen ulls de color marró; els autors d'abusos de confiança en totes les seves formes els tenen de color de canyella, excepte que siguin de xocolaters, perquè aquests no la gasten ni de vista, aquesta espècie; els vagabunds els gasten de color blau clar, segurament de tan jeure de panxa enlaire. Els ulls negres i els ulls blau-prússia, brillen... per la seva ausència entre els criminals... Amb tot, aquests últims els refusen també moltes persones honrades, si són franceses. Els francesos, de Prússia, no en volen ni el blau dels ulls.

Aquesta teoria ben aplicada pels agents de policia, seria segurament d'una gran utilitat pel descobriment de tota mena de malfactors.

Això permetria capturar els criminals abans de cometre el crim i n'hi hauria prou només amb què una persona tingués els ulls de color de catxumbo per a portar-la al pal sense remissió.

Una historieta d'amor

Ens ho acaben de contar de Mèxic estant! Inès Vargas, bellíssima donzella, estava follament enamorada d'un seu admirador i a son torn devot adorador i enamorat, Isidor Covarrubias. Potser els nostres lectors ens agrairan que ens abstinguem de donar els detalls de la bellesa de la noia i de la formosor del jove. Abstinguem-nos-en, doncs.

La donzella, que suposem encisadora i cor-robadora, no podent més, declarà als seus pares, sense embuts, que volia casar-se amb En Covarrubias. Però els pares—com tants cops s'esdevé aquí i a Mèxic—digueu-que no el semblava bé; després de tot la noia no tenia més que setze anys, i, per tant, no li passava el temps. La pobra Inès fou com si una espasa traïdora i freda li hagués migpartit la medulla espinal. Però no va donar-se.

Al cap de poc es veien ell i ella. L'escena que tingué lloc, amb el compte de la tràgica negativa dels pares, fou commovedora. Era una nit de lluna. Una nit de lluna a Mèxic és una cosa inexpressable.

Al dia següent, Inès, resoluta, disposada a no deixar-se tòrcer, es presenta als seus pares, i els diu, a crema-dent:

—O em doneu el consentiment per casar-me amb Isidor, o em tiro per la finestra: trieu, us dono deu minuts de temps (cal tenir present que aquesta família s'estava en un quart pis).

Dites aquestes paraules, d'una revolada es tancava amb pany i clau dins la seva cambra, que donava al carrer. La vivacitat que Inès havia posat en la seva comminació feia posar els cabells de punta, no eren bromes. La mare restà atùida, a punt de caure en basca. El pare pren una resolució napoleònica i surt de casa rabent com un llamp. Baixa a la porteria, pren l'aparell del telèfon i telefona immediatament a la caserna dels bombers. Els explica el que fa el cas. Surten, rabents, els bombers... ja es sent el tot alarmant de les potents botzines dels autos, tothom s'aparta, s'aturen els tramvies, tota la circulació. Pas als bombers!

Ja són sota la finestra de la noia, amb un santiamen ho tenen tot a punt; ja hi ha un cercle de badoes.

Mentrestant el pare ja ha tornat a pujar al pis. Ja només manca un minut pel terme fatal. Amb una potent destrat, que a la porteria li han deixat comença a donar cops a la porta, per estabellar-la, bo i dient amb una veu mig compassiva mig terrible: Obre, Inès, obre; no donis aquesta pena a una mare, no donis aquest escàndol contra un pare; obre, Inès, obre; obre, et dic!

Feia ja deu minuts. L'hora fatal! El pare no havia volgut dir que no. Al moment que el pare a cops de destrat aterrava la porta, la noia havia guanyat l'ampit de la finestra i a ulls clucs, com una folla tràgica, es tirava daltabaix.

Es salvada. No ha passat res! El crit de terror de la multitud d'espectadors s'havia convertit en una exclamació de joia.

Indescriptible fou també la joia dels pares en veure que llur filla, tan estimada després de tot, deliciós àngel de 16 anys, romania amb vida, i que ni una punteta de mal no s'havia fet, ni el més lleu esquinç en la seva ròba. Però convingueren, tot seguit, que allò era un avís providencial, i que calia no oposar-se als amors, heroicament comprovats, de la noia.

Isidor Covarrubias, el seu enamorat, que havia fet un de la multitud de badoes que volien veure assaber què passava, després d'aquella prova suprema de la seva amada, es presenta tot seguit als pares. Els pares, canviats com una mitja, eternits, en veure'l li diuen amb gran aire de cordialitat i generositat i sanglotant:

—Prengui-la, és seva!

Precisament responia el Covarrubias amb veu tremolosa, groc com una cera—precisament venia a dir-los que ja la deixó per vostès. Tenir per dona una dona capaç de fer el que ha fet Inès, ai pobre marit! Es un perill massa greu.

Dit això, escales avall desaparegué.

O. M.

PELS BELLS CARRERS DE MA CIUTAT

CARRER DE FERNANDO
24 i 26. Sastre, Mod. i Camiseria.—BAS i TARRIDA
33. Ganiveteria.—AMERICAN MACHINE.
34. Institut Musical.—Acadèmia Ardevol.

CARRER CORTS CATALANES
460. Radio-Telefonia.—"BOMBETA MINERVA".
451. Inst. elect. aigua i gas.—RAFAEL SALA.
614. Pelleteria.—"LE RENARD".

CARRER CLARIS
102. Blau Catalunya.—J. LOPEZ LLAUDER.

CARRER DE TALLERS
72. Ceràmica i rajoles.—CASIMIR VICENS.

CARRER MUNTANER
65. Ribas i Ferrer. B. Regina Novel·les escollides

CARRER COMTE ASALTO
15. Mobles a plaços i comptat.—JOSEF MACIÀ.

CARRER BOTERS
4. F. MONTALCÓN. Tapissos pintats i oleografies.

CARRER DEL CALL
1. C. FONT. Mantons Manila i Mantellines.
9. Llaneria i Sederia.—CASA PUIG.
28. pral. J. COSTA.—Antiguitats d'art.

CARRER DEL PI
11. Articles de Pell.—J. SAUCH.
13. 2°. SASTRE.—L. MIR.
14. Art. Fotogràfics.—S. COSTA.
14. pral. Fca. Plisats.—BRUTAU I MOXO.

CARRER DE SANT PAU
3. Camiseria del Liceo.—JOAN VALLVÈ.

CARRER BALMES
126. RADIO-ELECTRIC Manufacturers.

RAMBLA DE CATALUNYA
15. Pelleteria "La Siberia"—J. TICO.
20. Perruqueria.—J. MAYMO.
94. LA ARTÍSTICA.—Brodats i Confeccions.
124. Instal. bones i barates.—Barnadas i Espinet.

CARRER DE LA BOQUERIA
36 i 38. Camiseria.—RODRIGUEZ & FERRER.

CARRER CORRIBIA
2 i r.r. Lligues i Tirants CATALONIA.

CARRER VILA-VILÀ
66. Palla i Alfals JOSEF CATALA.

CARRER PORTAFERRISSA
22. Ganiveteria i perfumeria.—VDA. DUCHEIN
25. Camiseria A. DE B. CORNELLA.

CARRER ARIBAU
29 i 31. Perruqueria ENRIC SORIGUE

CARRER FONTANELLA
18. Art. Fotogràfics i Radio.—PÉREZ i SÁBAT.

CARRER JOVELLANOS
4. Art. Fot. i treballs de Laboratori.—E. PICAZO

RONDA SANT ANTONI
60. OLLA EXPRESS.—Detalls a Import Acar.
76. Billars patentats Xifré.—"LA ACTIVA".

CARRER SALMERÓN
140. Articles fot. i radio.—V. CALDÉS AROS.
193. Llamp. Elect. i radio.—RARNELL RABASA.

DIAGONAL
460. "Radio Iris"—J. B. MODOLELL.

Establiments
MARAGALL
Passeig de Gràcia, 95
BARCELONA

RAMON SUNYER
JOIER

Corts Catalanes, n.º 643
Telèfon 813-S. P. - BARCELONA

FREIXENET
SANT SADURNI DE NOYA

ÉS EL MILLOR XAMPANY

APARELLS I ACCESSORIS
PER A LA

RADIO TELEFONIA

DE LES MILLORS MARQUES
Venda al major i detall

Carrer Canuda, 45 i 47

BARCELONA

DIPÒSIT DE MATERIAL ELÈCTRIC

JOSEP CLAVELL

Solingen-Paris-Barcelona
(Casa fundada per R. ROCA)
JOSEP ROCA

Navalles i Màquines d'afaitar
assegurades
Ganiveteria — Tocador
Taller d'esmolador tota mena d'eines
PLAÇA DEL PI, n.º 3

FOTOGRAVATS

TRICROMIAS-AUTOTIPIAS

PARAIGÜES :: OMBRELLES
VANOS
BASTONS

J. CARDÚS

PORTAFERRISSA, 10
BARCELONA

Oficina de còpies **CASA RENÉ**

Circulars · Treballs en català · Ràpiditat, bon esment i economia
CARRER DE MONTSIÓ, 18, TELÈFON 4525-A · BARCELONA

Dolços, dolços, dolços fins
per llepar-vos-hi els deu dits.
La casa més llaminera
la Casa Esteve Riera.

ESTEVE RIERA
Confiter i Pastisser

Pa de luxe
RAMBLA DE CANALETES 9111.
TELÈFON A 2766.
CARRER DE MALLORCA 5071 509:
TELÈFON - G. 2.

BARCELONA

**LLÀTZER
DE TORMES**

el clàssic de l'humor
demanu-lo
a totes les llibreries

2 PESSETES

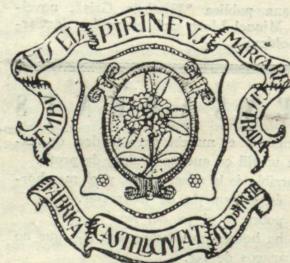
IGNASI FOLCH I TORRES

UNA DONA

NOVEL·LA CONTEMPORÀNIA

A TOTES LES LLIBRERIES

PREU: 3.50 PTES.

TELÈFON { A SEU D'URGELL, NÚM. 124
A BARCELONA, NÚM. 2023-A
A SITGES, NÚM. 1383

Fàbrica de Llonganisses, la millor
de la nostra terra.

Demanu a tot arreu la marca

"ELS PIRINEUS"

Quíngles i Escaler

Castellciutat

(Seu d'Urgell)